

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

До 45-річчя заснування
кафедри української мови РДГУ

*Актуальні
проблеми
сучасної
філології*

МОВОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Збірник наукових праць
Випуск XVI

*Наукові записки
Рівненського державного
гуманітарного університету*

Рівне–2008

ББК 81 Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії. Збірник наукових праць Рівненського
А 43 державного гуманітарного університету.
4 Вип. 16. – Рівне: РДГУ, 2008. – 174 с.
УДК
811.161.2

Ювілейний збірник, присвячений 45-річчю заснування кафедри української мови РДГУ, містить статті з актуальних проблем мовознавства, граматики, словотвору, лексикології, термінознавства, лінгвістики тексту, мовної освіти.

Для науковців, викладачів, аспірантів і студентів-філологів.

Редакційна колегія:

Головний редактор **Шульжук Каленик Федорович**,
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри української мови
Рівненського державного гуманітарного університету,
Дійсний член Академії наук вищої школи України

Члени редакційної колегії:

1. **Вихованець І.Р.**, член-кореспондент НАН України, доктор філологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту української мови НАН України (м. Київ).
2. **Гуйванок Н.В.**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української сучасної мови Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича.
3. **Загнітко А.П.**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Донецького національного університету.
4. **Іваницька Н.Л.**, доктор філологічних наук, професор кафедри методики лінгвістичних дисциплін Інституту філології і журналістики Вінницького державного педагогічного університету ім. М.Коцюбинського.
5. **Кірілкова Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
6. **Кузьмич О.О.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
7. **Мандрик Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики викладання та культури української літератури Рівненського державного гуманітарного університету.
8. **Степанова О.І.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
9. **Тищенко О.В.**, доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи Рівненського інституту слов'янознавства Київського славістичного університету.
10. **Шкарбан Т.М.**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету.
11. **Шульжук Н.В.**, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри методики викладання та культури української мови Рівненського державного гуманітарного університету.

Упорядник: Степанова О.І.

Друкується за рішенням вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 10 від 29 травня 2008 р.)

За точність і грамотність публікацій відповідають автори. Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Адреса редакції: 33000, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12. Рівненський державний гуманітарний університет.
(вул. Остафова, 31; кафедра української мови)

ISBN 966-72-81-04-9

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2008.

добірним українським словом. Твори як продукт самостійного мислення неможливі без цілого комплексу сформованих в студентів умінь і навичок. Головні з них – уміння ґрунтовно, правильно, логічно, послідовно, точно висловлювати власні думки у міні-творах (твори-описи, твори-роздуми, твори-розповіді), які виконуються майже на кожному занятті.

Третя модульна контрольна робота із практикуму – твір-опис картини Сергія Васильківського „Козачий пікет”. Це допомагає сприймати мову як мистецьке явище, що має інтелектуальну, етичну й естетичну цінність, виховує патріотичні почуття.

Отже, проблема мовленнєвої компетенції студентів-філологів в умовах реалізації кредитно-модульної системи навчання потребує відповідної праці викладачів та наполегливої самопідготовки першокурсників. Практичний курс української мови через слугування завжди і скрізь лексичними, морфологічними й синтаксичними засобами мови відповідно до стилів і типу мовлення, через добірку змістовно-вдалих навчально-тренувальних вправ вдосконалює мовленнєву компетенцію молодих людей.

Високий рівень сформованості мовленнєвої компетенції дасть можливість критично оцінювати якість свого мовлення, знаходити в ньому помилки, недоліки, сприятиме бажанню і вмінню усувати їх, послуговуючись різного типу словниками, довідниками, популярними лінгвістичними виданнями, постійно

збагачуючи своє мовлення комунікативно доцільними виражальними засобами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богуш А.М. Компетентісний підхід до мовленнєвого розвитку дошкільників // Педагогічна і психологічна науки в Україні. Збірник наукових праць до 15-річчя АПН України у 5 томах. / Том 2. Дидактика, методика, інформаційні технології. – К.: „Педагогічна думка”, 2007. – С. 155–170.
2. Донченко Т. Мовленнєвий розвиток як науково-методична проблема // Дивослово, 2006. – №5. – С. 2–5.
3. Ключек Г. Вища літературна освіта в контексті Болонського процесу // Дивослово, 2006, – №1. – С. 2–6.
4. Лобода Г. До проблеми мовної підготовки майбутніх учителів. // Вивчаємо українську мову та літературу, 2006. – №3. – С. 12–13.
5. Пентилюк М. Наукові засади комунікативної спрямованості у навчанні рідної мови // УМЛПШ, 1999. – №3. – С. 8–10.
6. Пентилюк М., Горюшкіна О., Никітіна А. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови // Дивослово, 2006, №1. – С. 15–20.
7. Федоренко Ю. Комунікативна компетенція як найважливіший елемент успішного спілкування // Рідна школа, 2001. – №1. – С. 63–65.

РЕЗЮМЕ

В статтє рассматривается проблема формирования языковой компетенции студентов-первокурсников на практических занятиях практикума украинского языка.

УДК 811.161.2'651.74

Людмила ОЛЕКСІЄВЕЦЬ

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ У ДІЛОВОМУ МОВЛЕННІ

У статті досліджено використання лексичних засобів в оформленні ділових паперів, у професійному і непрофесійному спілкуванні.

Ключові слова: терміни, професіоналізми, синоніми, пароніми, документ, іношомовні слова.

Зміст текстів офіційно-ділового стилю реалізується у мові і через мову. Мова є критерієм освіченості та індивідуальності людини. Як зазначав український мовознавець О. Потебня, „мовна індивідуальність виділяє людину як особистість і чим

яскравіше ця особистість, тим повніше вона відображає мовні якості суспільства”.

Використання мовних одиниць у текстах документів різних видів регулюють стильові норми офіційно-ділового стилю – правила відбору і організації

мовних одиниць у текстах цього стилю. Найчіткіше особливості офіційно-ділового стилю виявляються у лексиці.

Як зазначає А. Коваль, в основу текстів офіційно-ділового стилю покладена загальноповивана стилістично-нейтральна лексика. До неї належать слова, що виступають назвами осіб за родинною спорідненістю (*батько, мати, брат, сестра*); осіб за професійною або службовою належністю (*директор, секретар, вчитель, декан*); різних предметів побуту (*стіл, будинок, книга*); ознак (*високий, малий, широкий, круглий, далекий*); дій, процесів, станів (*будувати, ремонтувати, писати, вантажити*); просторових і часових понять (*день, рік, місяць, захід, схід*); одиниць виміру (*грам, метр, кілограм*), службово-граматичних елементів (*і, але, щоб, за, через*) тощо. Ці слова зрозумілі й широкоповивані, тому використовуються в усіх функціональних стилях сучасної української літературної мови [6: 91].

Офіційно-діловий стиль, наголошує Л. Мацько, має виразний книжний характер, тому при укладанні ділових паперів слід віддавати перевагу книжним словам, які позбавлені експресивно-оцінного забарвлення. Наприклад, слова *дбати, приїхати*, які активно вживаються в розмовному мовленні, в ділових паперах слід замінити на *виявляти турботу, прибути*. Значна частина книжної лексики не закріплена за однією сферою функціонування, а широко вживається, крім офіційно-ділового стилю, в наукових працях та публіцистичних статтях. Це, наприклад, слова *розробляти, виконувати, сумісництво*. Але серед книжних слів є й такі, що використовуються тільки в офіційно-діловому стилі. Цю лексику називають діловою: *наказ, протокол, акт, резолюція, інструкція, заява, апеляція, посол, нота* [5: 110].

Вибір слова для ділового документа повинен відповідати встановленим в українській літературній мові нормам, він повинен бути вмотивованим. Адже тільки продумане, вмотивоване вживання слова в тексті документа виправдовує його появу в цьому тексті, незалежно від того, яке це слово за походженням, яке місце в літературній мові воно посідає. Перевіряється вмотивованість вживання слова у тексті таким чином: якщо вся увага читача зосереджена на змісті документа,

а сама форма (словесне його вираження) сприймається ним як щось органічно злите зі змістом, невіддільне від нього, – значить добір у цьому тексті мотивований, доцільний. Якщо ж увага читача раз у раз відривається від змісту, якщо окремі слова ділового папера викликають у нього зневіру, здивування, обурення – то це означає, що укладач документа не продумав його до кінця, не вибрав найдоцільніших у цій ситуації слів, що його вибір не був мотивованим, а скоріше випадковим (це може пояснюватися і недостатніми знаннями автора документа і його мовною невправністю, байдужістю до стильових якостей документа) [4: 119].

Офіційно-діловий стиль використовує в чотири рази більше високочастотної лексики, ніж художній. Причиною цього є потреба забезпечити адекватність і точність передавання інформації, швидке оброблення документів, тому однотипні поняття позначаються однотипними лексемами, не замінюються синонімічними, щоб не спричинити різночитання. Отже, обмежене використання синонімів у офіційно-діловому стилі зумовлене тим, що ці слова майже завжди вносять у мовлення нові відтінки значення. Лише в окремих жанрах синоніми можуть вживатися з метою уникнення повторів, урізноманітнення тексту та вираження позитивної чи негативної оцінки. У деяких текстах дипломатичного підстилю за допомогою синонімів створюється урочистість мовлення, підкреслена значущість документа.

Стилістичний потенціал антонімів значною мірою зумовлений тим, що ці слова дають контрастну характеристику предметам, явищам, діям. Офіційно-діловий стиль використовує антоніми з метою чіткого розрізнення понять, уявлень, точного вираження думки, а також для підкреслення непеєднуваності описуваних реалій: *приїом (на роботу) – звільнення (з роботи); початок – кінець (робочого дня)* [6: 93].

Іншомовні слова в діловому тексті повинні вживатися лише у разі потреби, коли їх не можна замінити українськими словами з тим самим значенням. Слід критично ставитися до їх вживання: в документації рекомендується вживати лише ті іншомовні слова й терміни, які або одержали міжнародне визнання або не мають еквівалента у нашій мові. До міжнародних належать фінансові терміни, терміни бухгалтерського

обліку, діловодства, зовнішньої торгівлі (*бланк, штраф, гриф, дебет, кредит*).

Проте не всі терміни, вживані в зовнішньоторговельній і західноєвропейській кореспонденції, мають право широко застосовуватись у ділових паперах. У словник вітчизняних термінів ділових паперів повинні увійти лише ті іншомовні терміни, які набули міжнародного визнання і давно використовуються у вітчизняній практиці діловодства.

Правильне й доречне вживання іншомовних слів у діловому тексті потребує певних зусиль з боку укладача документа. За допомогою слів іншомовного походження твориться колорит книжності, офіційності, досягається урочистість, пафосність мовлення. Проте перенасичувати тексти цими словами не слід, тому що надуживання іншомовної лексики породжує небажану варіативність, засмічує українську мову [5: 97]. Стихийне запозичення іншомовних слів уповільнює розвиток рідної мови, а в суспільстві утворює хибну думку про нібито неспроможність української мови передавати всі тонкощі, багатство і глибину іншомовних текстів, формує комплекс меншовартісності, а можливо й ущербності українців. Тому, вибираючи з двох рівнозначних слів одне, перевагу слід надавати питомому українському.

Неправильно

динаміка розвитку
термінова депеша
експонат виставки
вільна вакансія

Правильно

розвиток
депеша
експонати
вакансія

У діловому стилі є своя термінологія. Поява нових термінів, уточнення й кодифікація (закріплення у словнику) вже наявних у мові ставлять працівника сфери управління перед необхідністю враховувати зміни у мові службової документації, знати вимоги, які до неї ставляться. Терміни повинні вживатись лише в одній, зафіксованій у словнику, формі. Проникнення нестандартних термінів у діловодство пояснюється насамперед обставинами укладання документа: вони укладаються швидко, часто навіть без чернетки, поява їх диктується обставинами, звичайно малосприятливими для тривалого обдумування; не завжди ці папери читаються іншими особами.

Виникнувши таким чином, нестандартний термін

поступово поширюється й може навіть перейти у загальнонародний вжиток, засмічуючи мову. Економічний термін повинен вживатись у такому значенні, у якому його застосовують економісти, лінгвістичний – у тому, в якому його вживають філологи та ін. Визначення термінів зафіксовані в державних стандартах, а також у спеціальних довідниках та словниках.

Сьогодні в термінології багатьох галузей наук з'явилося чимало термінів-дублетів, термінів-неологізмів, термінів, які вживає лише певна наукова школа та ін. При необхідності вжити ці терміни в діловому документі слід вибирати той, який для цієї термінології вже кодифікований.

Ускладненість термінології, недоречна пишномовність висловлення – це свідчення невисокої культури людини, її вбогого інтелекту.

В офіційно-діловому стилі фразеологізми позбавлені образності, емоційно-експресивного забарвлення. Це переважно термінологічні словосполучення, які широко вживаються у діловій сфері, в усному і писемному мовленні, а також кілька груп стійких словосполучень, закріплених за окремими галузями діяльності: *юридична особа, майнові відносини, довічне утримання, заробітна плата, фактор ризику, трудовий стаж*. Крім термінологічних сполук, у цьому стилі вживається велика кількість специфічних стійких сполучень – мовних штамів, регулярно повторюваних у певних умовах і контекстах: *у зв'язку з відсутністю, порядок денний, вжити заходів, надати слово, скласти повноваження*.

Канцелярські звороти є наслідками загальної стандартизації ділового мовлення і виконують функцію головних елементів стилю. Щодо них немає різнотлумачень, вони сприймаються всіма однозначно і забезпечують максимум інформації. Збереження стандартів, використання усталених слів та висловів є необхідною умовою однозначності, розуміння, комунікативної адекватності.

Канцеляризми – застарілі, складні, громіздкі фрази зі стійкою архаїчною структурою і характерними канцелярськими сполучниками і сполучними словами, а також сухі, маловиразні казенні слова.

Наприклад: ми маємо на сьогоднішній день; на

предмет прилучення до пропорцій [4: 125].

Не слід вживати канцеляризми, позбавлені змісту, які можна замінити вже готовою сучасною конструкцією.

Неправильно

Досконально

Належить

Викладене

Бо ж

Оповідіаємо

З причини

Правильно

Точно

Слід

Зазначене

Тому що

Повідомляємо

Через

Серед слів нашої мови є досить багато таких, які мають однаковий корінь, а різняться лише суфіксом, кількома літерами в закінченні, префіксом, наявністю чи відсутністю частки *-ся* та ін. Явище паронімії – це досить велика небезпека. Уникнути її можна лише тоді, коли людина свідомо цієї небезпеки і завжди, відчуваючи її, перевіряє себе за словником.

Найчастіше в ділових паперах трапляються такі пароніми:

Виборний – виборчий, дільниця – ділянка, особистий – особовий, показник – показчик, громадський – громадянський.

Звукова подібність паронімів може призводити до *гетерофемії* (помилкового вживання одного слова замість іншого) або *малапропізмів* (перекручення слів літературної мови), внаслідок чого змінюється зміст висловлювання.

Близькі до термінів слова, професіоналізми, не бажано використовувати у міжгалузевій кореспонденції, а в окремих випадках взагалі не припустимо, бо ці слова можуть спричинити непорозуміння, ускладнити ділові відносини. Професіоналізми поділяються на науково-технічні, гуманітарні, природничі, професійно-виробничі, просторічно-жаргонні. Основна сфера виникнення і функціонування цієї лексики – усне неофіційне мовлення людей певної професії. Проте з часом професіоналізми можуть зазнавати термінологізації і, закріпившись у складі галузевої термінологічної системи, використовуватися в офіційно-діловому стилі. Наприклад, Т. Гриценко до професіоналізмів відносить назви професійних понять (*жнива, пар, посів*). [1: 97].

Недопустимим явищем у ділових документах є

міжмовна омонімія (наприклад, рос. *неделя* (тиждень) і українська *неділя* (день тижня), рос. *человек* (людина) і укр. *чоловік* (особа чоловічої статі), яка може виникати у процесі перекладу тексту.

В офіційно-діловому стилі, як і в науковому, з метою уникнення різних тлумачень багатозначні слова вживаються лише в одному, як правило, прямому, чітко визначеному контекстом значенні (контракт укладається на певний *термін*, що його визначають *сторони*).

Функціонують у цьому стилі також загальномовні, стерті метафори і метонімії (*брати до уваги, одержати асигнування*). Проте в окремих жанрах ділового стилю (дипломатичних документах, комюніке, святкових наказах) з метою створення урочистості, пафосності мовлення можуть використовуватися тропи (образні метафори, метонімії, епітети).

Немотивований добір слова є часто результатом квапливості, намагання нашвидкуруч, похапцем укласти документ, не завдаючи собі зайвого клопоту пошуками потрібного слова. Часто це трапляється із використанням урочистих слів. Найбільша кількість помилок, пов'язаних з уживанням книжно-писемної лексики у ділових паперах, припадає саме на цей розряд книжних слів. Неправильне вживання „високих слів” у діловому мовленні поширюється під впливом газетної мови: тут відбувається некритичне перенесення слів з однієї сфери спілкування в зовсім іншу, відмінну за своєю метою, призначенням і змістом, тобто урочистими словами послуговуються в документах, де йдеться про справи буденні, повсякденні, дрібні.

Це стосується, наприклад, вживання в ділових паперах слів *труд, трудящий*, замість *праця, працівник*. Як зазначає А. Коваль, „можна споруджувати палаци, але школи слід будувати”. Зачитати й заслухати можна декларацію, звернення, але не витяг з протоколу (його можна просто прочитати) [4: 123].

Мова ділових документів повинна насамперед відповідати нормам загальнолітературного вжитку, тобто нормам сучасної української літературної мови, які безпосередньо не зв'язані з особливостями того чи іншого стилю, тих чи інших конкретних, вузькоспеціалізованих умов спілкування.

Вимога зрозумілості мови ділового документа

якраз і означає вживання засобів літературної мови – загальновідомих, зрозумілих усім мовцям слів, офіційних термінів літературної мови в тому значенні, яке закріплене за ними словником усталених, загальноприйнятих та ін. При підготовці документа необхідно враховувати, що мова не є пасивним фіксатором його змісту, вона виконує активну стимулюючу й регулюючу роль в діяльності органів управління.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гриценко Т.Б. Українська мова та культура мовлення. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 472 с.

2. Загнітко А.П., Данилюк І.Т. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. – Донецьк: БАО, 2004. – 480 с.

3. Зубков М.Т. Сучасна українська ділова мова. – Х.: Торсінг, 2004. – 448 с.

4. Коваль А.П. Ділове спілкування. – К.: Либідь, 1992. – 280 с.

5. Мацько Л.І., Кравець Л.В., Культура української фахової мови. – К.: ВЦ „Академія”, 2007. – 360 с.

6. Пономарів О.Д. Культура слова: Мовно-стилістичні поради: Навч. посібник. – К.: Либідь, 1999. – 240 с.

РЕЗЮМЕ

В статті досліджено використання лексических засобів в оформленні ділових документів, в професійному і непрофесійному спілкуванні.

УДК 801'367

Оксана КУЗЬМИЧ

ДО ПРОБЛЕМ ВИВЧЕННЯ СКЛАДНОСУРЯДНИХ РЕЧЕНЬ

У статті розглядаються питання функціонування складносурядних речень у сучасній українській мові.

Ключові слова: складносурядне речення, сполучники, семантичні сполучники, асемантичні сполучники, еквіваленти сполучників, семантико-синтаксичні відношення.

Як відомо, синтаксис є завершальною ланкою в системі мовознавчих дисциплін. Саме його одиниці співвідносяться з процесом мислення та процесом комунікації. Одиниці інших рівнів мовної системи беруть участь у формуванні думки і її практичному вираженні тільки через синтаксис. Тому важливим завданням синтаксичної науки є формування граматичних навичок – здатності виконувати автоматизовані мовні дії, що забезпечують правильне морфолого-синтаксичне оформлення мовної одиниці.

Специфіка складносурядних речень привертала і привертає увагу вітчизняних і зарубіжних мовознавців, що пояснюється багатством виражальних засобів і поліфункціональністю зазначених синтаксичних конструкцій [5; 12; 6; 3; 13; 4].

Окрім триаспектного підходу до вивчення синтаксичних одиниць (формально-граматичного, семантико-синтаксичного, комунікативного), який спостерігається в останні десятиліття, у дослідженнях складносурядного речення можна виділити два напрямки:

- власне лінгвістичний (теоретичний), пов'язаний із особливостями дефініцій; визначенням структурних і семантичних типів складносурядних речень; функціонуванням сполучників як засобів зв'язку компонентів і почасти – засобів вираження семантико-синтаксичних відношень; розмежуванням простих ускладнених і складносурядних речень, елементарних і неелементарних складних речень;

- практичний, який забезпечує точне, доступне, доречне, переконливе для кожної конкретної ситуації спілкування послуговування зазначеними синтаксичними одиницями: це питання логічної сумісності компонентів; доречного вживання сполучного засобу, знаків пунктуації; погоджуваності форм дієслів-присудків; стилістичної досконалості тощо.

У пропонованому дослідженні зосередимося на власне лінгвістичному аспекті як базовому.

Визначення складносурядних речень пов'язані з тим, якому з аспектів дослідження надавали перевагу. Автори перших посібників з української мови для вишів

ЗМІСТ

Розділ I. Актуальні проблеми синтаксису.....	3
Шульжук К.Ф. Проблема моделювання складного речення	3
Шкарбан Т.М. Часові параметри предикативних одиниць у складних конструкціях з однорідною супідрядністю	9
Давнюк С.В. Особливості використання засобів зв'язку у складних конструкціях з сурядністю і звичайною підрядністю	12
Щербачук Н.П. Функціонування суб'єктних синтаксем у семантично елементарному реченні	16
Шульжук Н.В. Фразеологізовані конструкції у структурі складного речення діалогічного мовлення.....	21
Ричагівська Ю.Є. Стилiстична багатозначність складних безсполучникових конструкцій у поетичному мовленні.....	25
Парфенюк Л.А. Словосполучення як будівельний матеріал для речення в сучасній малій прозі.....	28
Розділ II. Проблеми морфології та історії граматичних форм у слов'янських мовах.....	32
Мединська Н.М. Семантична диференціація прикметникової ознаки.....	32
Мандрик Н.В. Розвиток граматичної думки в Україні XIV–XVII ст	37
Кашуба Н.П. Варіативне керування дієслів родовим та знахідним відмінками в сучасній словацькій мові	41
Розділ III. Актуальні проблеми лексикології, лексикографії, діалектології, термінознавства.....	46
Вокальчук Г.М., Максимчук В.В. Семантичні особливості авторських лексичних новотворів поетів Рівненщини.....	46
Гаврилюк Н.В. Лексикографічне опрацювання індивідуально-авторських новотворів (на матеріалі інновацій неокласиків).....	50
Тимочко О.Б. Словник авторських новотворів у поезії Грицька Чубая.....	54
Адах Н.А. Прикметникові новотвори у словнику Василя Барки	57
Кірілкова Н.В. Діалектна фразеологія Рівненщини	61
Войцешук Л.А. Афористичні вислови в мові української класичної драматургії.....	63
Совтис Н.М. Польські письменники XVI–XIX ст. з етнічних українських територій і їх роль у збагаченні словникового складу польської мови за рахунок українізмів	66
Степанова О.І. Метафора у сфері сучасної терміносистеми.....	72
Жирик О.А. Модифікація семантичної структури стилістично транспонованих термінологічних одиниць.....	75
Павлова О.І. Музична терміносистема як об'єкт зіставних досліджень.....	81
Розділ IV. Актуальні проблеми лінгвістики тексту, зіставного мовознавства	89
Деменчук О.В. Методологія лінгвістики чуттєвого сприйняття: гносеологічні передумови експерієнціальної номінації.....	89
Сербіна Т.Г. Модифікація логоепістем у газетних текстах	92
Потапчук С.С. Реалізація якісних ознак моральної чистоти в паремійних одиницях англійської та української мов	96
Чеберяк А.М. Жанрово-стильові особливості відкритого листа.....	101
Розділ V. Проблеми мовної освіти та культури мовлення.....	108
Лещенко Г.П. Основні складові комунікативної методики роботи з текстом.....	108
Свірчук Т.І. Поняття компетентності та компетенції у працях сучасних педагогів та лінгводидактів	115
Крижанська О.М. Шляхи виховання та формування україномовної особистості	122
Антончук О.М. Аналіз дисертаційних досліджень із методики навчання орфографії.....	127

Мельник Л.Л. Мовленнєва компетенція студентів-філологів I курсу в умовах реалізації кредитно-модульної системи навчання	131
Олексієвець Л.С. Особливості використання лексичних одиниць у діловому мовленні.....	135
Кузьмич О.О. До проблеми вивчення складносурядних речень.....	139
Мушировська Н.В. Теоретичні засади формування вмінь сприймати усне і писемне мовлення.....	142
Бобрикова Ю.В. Формування поетичної культури як джерело засвоєння високих форм мовлення старшокласників	147
Вокальчук Є.Л. Актуальні проблеми культури мови в українському спортивному теледискурсі	152
Гетманчук Н.О. Комплексне вивчення прийменника як засіб формування мовно-мовленнєвої особистості студента	156
Шевчук Т.Б. Вивчення формально-семантичних відношень між твірною і похідною основами у ВНЗ	165

Наукове видання
Актуальні проблеми сучасної філології.
Мовознавчі студії
Збірник наукових праць
Випуск XVI

Упорядкування та наукове редагування
Степанова О.І.

Технічний редактор
Литвак А.М.

ББК 81 Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії. Збірник наукових праць Рівненського
А 43 державного гуманітарного університету.
4 Вип. 16. – Рівне: РДГУ, 2008. – 174 с.
УДК
811.161.2

Здано до набору 14.10.2008. Підписано до друку 29.05.2008.
Формат 70x100¹/₁₆.
Папір офсетний. Друк на різнографі.
Гарнітура Times New Roman Cyr.
Умовн. друк. арк. 13,4.
Тираж 300 прим. Зам. 57/1.

Видавничі роботи: редакційно-видавничий відділ РДГУ
33000, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12.
Адреса редакції: м. Рівне, вул. Остафова, 31; кафедра української мови